

К 78/Д 96



120000868809



РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА

Сезон 1978 - 1979 година

РУСЕ

$$\begin{array}{r} 2 \overline{) 78} \\ 2 \overline{) 96} \end{array}$$

РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА
Носител на орден „Червено знаме на труда“



ЮЛСКА НОЩ

Музикална драма в 2 действия
(9 картини)

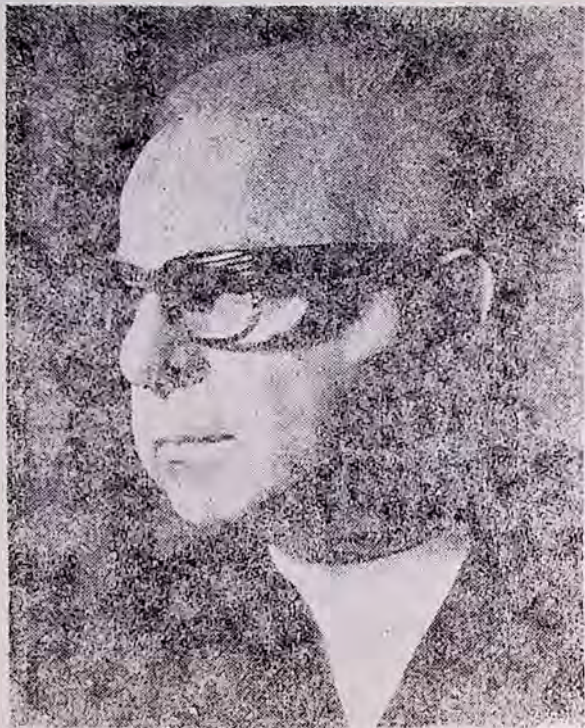
от ПАРАШКЕВ ХАДЖИЕВ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"



120000868809

148109



ПАРАШКЕВ ХАДЖИЕВ

Парашкев Хаджиев е композитор, който със своето богато и разнообразно творчество си е извоювал едно от челните места в съвременната българска музика. Той е създал значителни произведения в почти всички области на музиката, но най-вече в музикално-сценичните жанрове. Особено през последните няколко години композиторият написа редица крупни творби които заеха веднага централно място в репертоара на нашите театри. Някои от неговите опери са известни и в редица европейски страни като СССР, ГДР, Чехословакия и други, където критиката им дава ласкави оценки. Реалната стойност на неговото музикално-сценично творчество се определя от високото му художествено и професионално ниво, от неговата достъпност. Музиката на П. Хаджиев е наситена с аромата на българското народно звукотворчество и се отличава с подчертаната си яснота, със своята сочна и

пееща се мелодичност и с ясни си хармоничен език. Композиторът си е изградил свой собствен самобитен почерк, базиращ се върху здравата основа на интонационния език на българския народ. Безспорно най-значимото от музикално-сценичните му произведения са неговите опери. Те са жизнени страници от българското оперно творчество, в които се разкриват различни страни от живота на народа — от неговия бит, от миналото и настоящето, от приказния свят.

Всяко ново оперно произведение на П. Хаджиев разкрива все по-пълно, по-все-странно и ярко забележителния талант на композитора. Жанровото разнобразие на неговите опери е извънредно голямо. Те се различават по тематика, по характер, по идейна концепция. Въпреки това многообразие, тях ги обединяват яркият личен стил и емоционалната сила на автора. Неговото високо майсторство, основното познаване законите на театъра и драматургията, умението да изгражда убедителни музикални характеристики на своите герои, му позволяват да създава такива творби, които справедливо му извоюваха авторитет на най-големия български оперен композитор.

Парашкез Хаджиев е роден на 14 април 1912 г. в София. Произхожда от семейство на музиканти. Баща му — Тодор Хаджиев, е един от първите български оперни диригенти, оставил дълбоки следи в изграждането на българския оперен театър. След завършването на гимназиалното си образование, П. Хаджиев постъпва в Музикалната академия (сега Българска държавна консерватория) в София като ученик на проф. Панчо Владигеров. Още през студентските си години се проявява като активен музикант и композитор. След завършване на академията, той заминава на специализация в Прага, Виена и Берлин. През 1940 г. вече завършил композиторския клас на Висшето училище за музика в Берлин, Парашкез Хаджиев се завръща в България и веднага става преподавател в Музикалната академия. Само след няколко години той вече е професор по хармония и композиция. В дългата си и плодотворна педагогическа дейност Хаджиев е подготвил редица от младите наши композитори.

Първите си творчески успехи П. Хаджиев завоюва в областта на камерните жанрове и песента. Двете му сонати за цигулка и пиано, Сюитата за камерен оркестър, оркестровите скици запълват голяма празнина в нашата музика, а соловите му песни от това време са истинско постижение в песенната ни лирика. Ценен принос отнасява са и стотиците обработки на народни песни, както и множество от детски песни, задоволяващи нуждите на малките радиослушатели.

След 9. IX. 1944 г. той създаде голям брой произведения от всички жанрове. Неговите песни, по-голямата част от които на съвременна тематика, придобиха широка популярност. Струнните кuartети и Младежката сюита заеха мястото си в музикалния ни живот. От 1952 г. Хаджиев се насочи главно към музикално-сценичните жанрове, където завоюва най-големите си успехи. Неговите произведения от този вид намериха топъл прием у слушателите и се радват на траен успех.

За приноса си към българското музикално изкуство Парашкез Хаджиев е удостоен със звание „Народен артист“ и Димитровска награда.

ЮЛСКА НОЩ

музикална драма в 2 действия (9 картини)

от ПАРАШКЕВ ХАДЖИЕВ

либрето от Иван Генов

Диригент: з. а. РОМЕО РАЙЧЕВ

Постановка: АВРАМ ГЕОРГИЕЗ

Концертмайстор: Александър Ганев

Ас. режисьор: з. а. ПЕНКА МАРИНОВА

Гост-художник: ИВАН ИКОНОМОВ

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА:

През 1944 година:

Полковник БОЛЯРОВ		бас
ЕЛЕНА		мецосопран
ЕМИЯ — син на Елена		тенор
Поручик ГЪРДЕВ		баритон
Плеиен възрастен партизанин		миманс
Двама жандармеристи		миманс
Началникът на караула		гозор

През 1923 година

Поручик БОЛЯРОВ		тенор, същият артист, който изпълнява партията на Емил
ЕЛЕНА, 18 годишна		сопран
Бащата на Елена		бас
Генералът		баритон
МЕРИ, прислужница		сопран
Войник		гозор

Време на действието — късна есен 1923 г. и лятото на 1944 год.

Място на действието — 1923 год. — малък провинциален градец и София.

1944 год. — голям провинциален град.

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА И ИЗПЪЛНИТЕЛИ

През 1944 година:

Полковник БОЛЯРОВ		СТЕФАН ДИМИТРОВ
ЕЛЕНА		ПЕНКА ДИЛОВА
ЕМИЛ, син на Елена		МИХАИЛ МАТИНОВ
Поручик ГЪРДЕВ		ИВАН ДЯКОВ

През 1923 година:

Поручик БОЛЯРОВ		МИХАИЛ МАТИНОВ
ЕЛЕНА, 18 годишна		СТЕФКА ЕВСТАТИЕВА АНАМАРИ ПАПАЗЯН
Бащата на Елена		ЕВГЕНИ ГАНЕВ
Генералът		ИВАН ДОБРЕВ
МЕРИ, прислужница		ДОНКА ЛОЗАНОВА ВИОЛЕТА ШАХАНОВА

Диригент: з. а. РОМЕО РАЙЧЕВ

Режисьор: АВРАМ ГЕОРГИЕВ

Концертмайстор: Александър Ганев

Художник: ИВАН ИКОНОМОВ — гост

Асистент-режисьор:

з. а. ПЕНКА МАРИНОВА

Време на действието — късна есен 1923 год. и лятото на 1944 год.

Място на действието — 1923 год. — малък провинциален градец и София, 1944 г. —
голям провинциален град.

СЪДЪРЖАНИЕ

I част

ЮЛИ 1944 г. КАБИНЕТЪТ НА ПОЛКОВНИК БОЛЯРОВ

Безрезультатен е разпитът на току-що заловените двама партизани. Те ще бъдат разстреляни още тази нощ, ако не проговорят.

В лицето на влязлата закъсняла посетителка полковник Боляров познава Елена. Спомените възкръсват и започват да се редят един след друг.

СЕПТЕМВРИ 1923 г. ПРИ ПОРУЧИК БОЛЯРОВ.

Поручик Боляров е необичайно развълнуван от предстоящата среща с Елена, макар да знае, че тази мила и скромна девойка иде при него само за да търси милост за своя баща.

Поручикът е покорен от нейната невинност и чистота и решава с риск „да загуби дори пагона си“ да се опита да спаси баща ѝ.

СЪЩИЯТ ДЕН. ЗАТВОРНИЧЕСКА КИЛИЯ.

Старият учител-бащата на Елена, съсипе от тежки разпити и изтезания, умира в ръцете на дъщеря си. „Върви с бедния народ“ — са последните думи отправени към нея.

1923 г. СЛЕД НЯКОЛКО СЕДМИЦИ—КВАРТИРАТА НА ПОРУЧИК БОЛЯРОВ

Останала сама, Елена е приела дружбата и близостта на поручик Боляров. Но вместо утеха, тази връзка ѝ е донесла нови страдания. Елена все по-ясно съзнава, че сянката на баща ѝ винаги ще се изпречва между нея и неговия убиец-поручика. И въпреки уверенията на Боляров, че заради любовта си се отказва от своята военна кариера, младата жена решава да сложи край на тази връзка и избягва.

СЪЩИЯТ ДЕН В ЩАБА НА ПОЛКА

Дошлият по служба в града генерал с укори, подигравки и заплахи успява да принуди поручика да оттегли своята оставка. Генералът е решил да откъсне Боляров от Елена и го отвежда със себе си в София.

ДЕКЕМВРИ 1923 г. СОФИЯ, ПРЕД КЪЩАТА НА БОЛЯРОВ

Макар и сама поискала раздяла, Елена не е намерила сили да угаси любовта си. Тя идва да търси поручика в София. От бързивата Мери узнава, че Боляров тази вечер се сгодява за дъщерята на генерала.

И последната нишка, която е свързвала Елена с поручика, е прекъсната.

ЮЛИ 1944 г. КАБИНЕТЪТ НА ПОЛКОВНИК БОЛЯРОВ

След като е загубила всичко, Елена е намерила смисъла на живота в грижите за своя син, който е син и на Боляров, и този син е заловеният от жандармеристите партизанин Емил.

Противоречиви чувства изпълват душата на полковника. Радостта му е помрачена от това, че неговият син е „шумкар“ и „комунист“. Но Боляров е решен с цената на всичко да го върне в своя свят.

II част

ЮЛИ 1944 г. КАБИНЕТЪТ НА ПОЛКОВНИК БОЛЯРОВ

Баща и син са един срещу друг. Сблъсват се два мирогледа, два морала, два свята. Пропастта помежду им е непреодолима.

Елена с люлчината песен, която е пляла някога на Емил, дава майчиния си благослов, синът ѝ да умре с гордо вдигната глава.

Докаран до изстъпление от непреклонността му, полковникът изпраща сина си на разстрел.

Влиза Елена. Разбрала, че всичко е свършено, тя застрелва Боляров със собствения му пистолет.

Обикновената българска майка изпълнява справедлива народна присъда.

ИЗ РЕЖИСЬОРСКИТЕ БЕЛЕЖКИ

... Операта „Юлска нощ“ на н. а. Парашкев Хаджиев има за основа класов конфликт. Той обхваща дълъг период от време от събитията през 1923 г. до борбите на народа преди и до 9. IX. 1944 г. Това е подсказало на авторите на либретото Ив. Генов и на музиката да възприемат похвати на ретроспективното мислене. Жанровото решение на операта е трагедия. Либретото взема върхови ситуации. Героите са поставени да решават не само класов конфликт, но и проблема за естествените права на човек, сблъскал се с морала и законодателството на едно общество, с което влиза в исторически двубой. Емил е не само комунист-партизанин и полк. Болярков е не само защитник на фашистката власт. Те са и кръвна връзка — баща и син. Между тези исторически врагове стои „една майка“. Факт, който им придава силен драматически заряд. Това трагикът Парашкев Хаджиев добре разбира и музиката му, която има ясно изразена мелодическа линия, стига до дълбочината на проблемите. Особено трябва да се подчертае великолепната оркестрация почнала в себе си не само жанра, а и оригиналното усещане за ролята на оркестъра, всяка негова група и солиращ инструмент в тонално, ритмическо, темпово, динамическо и темброво отношение.

Съзнателността на ситуацията и музиката поставят пред режисьора въпроса за средствата при сценическата реализация на операта. Ние смятаме, че обстоятелственият подход би подвел познатия и много пъти решаван в нашата драматургия и оперна литература конфликт към тривиално звучене. За да се достигне съобщението на музиката на П. Хаджиев най-резултатен е метафоричния подход. Неговите средства и по-конкретно принципите му за сценографско изграждане са само в състояние да понесат идейно-естетическия обем, заложен в литературния текст и музиката. Този подход помага за силна сугестивност на всички компоненти на оперния спектакъл.

Пришли веднъж този философско-поетичен път на сценическа реализация на музиката, ние сме длъжни да съобразим всичко в представлението с неговите изисквания, като пространствено решение, материал, неговата фактура, обем и цвят, осветление, мизансцен и т. н. Така се изгражда монолитен образ на спектакъла. На подобен род представление трябва да се гледа не с поглед на сюжетната и обстоятелствена малка правда. Както към цялостния образ на оперния спектакъл, така и към детайла от него, трябва да се гледа от позицията на философското и диалектическо мислене. Тогава истински и съвременно ще разберем богатството на идеи, заложили в либретото и музиката на П. Хаджиев и ще се разваляваме и насладим от нея. . .

Аврам ГЕОРГИЕВ

МУЗИКА

Операта „Юлска нощ“ може да се разглежда като нов етап в творчеството на Парашкев Хаджиев. Музиката ѝ се гради преди всичко върху драматизма и трагедийността. Тук се разкрива още повече умението на композитора за психологическа изява в оперното творчество. Съвременният сюжет естествено предизвиква промяна и в интонационния език. Все по същите причини се обновява и формата — с честите ретроспекции в миналото, с динамичните похвати на съвременната драма. Тук не са били нужни нито хор, нито балет, нито много действащи лица, за да обрисова вярно не само конфликтите между героите и трагизма в техните душевни борби, да ги постави в най-вярната политическа обстановка, но и да им предаде обществено звучене.

В тази опера П. Хаджиев се е постарал народността на музиката да бъде по-обобщен, съдържан и дискретен. Националният елемент в „Юлска нощ“ е постигнат чрез българския начин на мислене на композитора. Той е употребил много по-сложен хармоничен език. За вярното изобразяване на силно драматичния сюжет са му били необходими по-съвременни, по-остри звукови съчетания.

Вокалните партии в „Юлска нощ“ имат по-нов облик. Тук те са изградени още повече върху мелодичния речитатив, без да се омаловажава напълно ариозността. Най-важната роля П. Хаджиев е поверил на оркестъра. Тук вече може да се говори за симфонично развитие. Композиторът е подбрал няколко ярки теми, на които са възложени водещи функции. В операта той използва много по-свободно лейтмотивната композиционна техника. Лейттемите почти не се появяват във вокалните партии, а в оркестъра. За композитора тези теми представляват богат източник на възможности за създаване необходимата звукова среда, за постигане единство при организацията на музикално-драматургическия материал.

Със състената, многопланова психологическа експресия на образите, с неспокойния ритъм и по-ъгловат речитатив, с по-изтънчената пластика на музикалната мисъл, с по-характеристичните инструментални тембри, с по-отсенените емоционални състояния и с по-напрегнатите градации, „Юлска нощ“ притежава чертите на една съвременна музикална драма.

ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА

Оперите на Парашкев Хаджиев, поставени на Русенска сцена

„ИМАЛО ЕДНО ВРЕМЕ“ 24. XI. 1960 г.,

диригент: Ромео Райчев, режисьор Евгени Немиров, художник Петър Попов

„ЛУД ГИДИЯ“ 28. I. 1967 г.,

диригент: Димитър Манолов, режисьор Борислав Дионисиев, художник Петър Попов

„АЛБЕНА“ 21. XI. 1970 г.,

диригент: Ромео Райчев, режисьор Стефан Трифонов, художник Петър Попов

„МАЙСТОРИ“ 5. IV. 1972 г.,

диригент: Ромео Райчев, режисьор Стефан Трифонов, художник Асен Стойчев

„ЛЕТО 893“ 26. III. 1973 г.,

диригент: Ромео Райчев, режисьор Стефан Трифонов, художник Асен Стойчев — първо изпълнение

„МАРИЯ ДЕСИСЛАВА“ 23. III. 1978 г.,

диригент: Ромео Райчев, режисьор Аврам Георгиев, художник Георги Иванов

ХУДОЖЕСТВЕНО РЪКОВОДСТВО

Главен художествен ръководител и директор
МИХАИЛ КЪТЕВ

Главен диригент:
з. а. РОМЕО РАЙЧЕВ

Главен режисьор:
АВРАМ ГЕОРГИЕВ

Диригенти:
ИВАН ФИЛЕВ
ВЕСЕЛИН БАЙЧЕВ
АРТО ЧИФЧИЯН

Музиковед:
ЙОАННА БАКАЛОВА

Диригенти на хора:
ТОМИНА СИДОВА
ХРИСТО СТОЕВ

Художник-проектант:
ПЕТЪР ПОПОЗ

Сътрудници на постановката:

Зав. постановъчната част: П. Шопов, театърмайстори: Д. Джамбазов и Из. Кирков, зав. худ. осветление: Ц. Соколов, зав. светлинни ефекти: А. Харалампиев, зав. звукови ефекти: Ц. Ячев, зав. шивашки ателиета: Ал. Димова и Т. Трифонов, зав. перукеро-фризьорско ателие: Г. Иванов, зав. железарско ателие: Вл. Илиев, зав. режисерски визит: Ц. Диков, отговорни гардеробиери: Б. Харалампиева

Текст на програмата:
Йоанна Бакалова

Технически редактор:
Жеко Василев

Художествено оформление:
Иван Цонев

THE HISTORY OF THE

REPUBLIC OF THE UNITED STATES

OF AMERICA

BY

JOHN F. JOHNSON

NEW YORK

1877

THE HISTORY OF THE

REPUBLIC OF THE UNITED STATES

OF AMERICA

BY

JOHN F. JOHNSON

NEW YORK

1877

THE HISTORY OF THE

REPUBLIC OF THE UNITED STATES

OF AMERICA

BY

JOHN F. JOHNSON

NEW YORK

1877

THE HISTORY OF THE

REPUBLIC OF THE UNITED STATES

OF AMERICA

BY

JOHN F. JOHNSON

NEW YORK

1877

THE HISTORY OF THE

REPUBLIC OF THE UNITED STATES

OF AMERICA

BY

JOHN F. JOHNSON

NEW YORK

1877

THE HISTORY OF THE

REPUBLIC OF THE UNITED STATES

OF AMERICA

BY

JOHN F. JOHNSON

NEW YORK

1877

THE HISTORY OF THE

REPUBLIC OF THE UNITED STATES

OF AMERICA

BY

JOHN F. JOHNSON

NEW YORK

1877



